

סדר קדושים | מסכת חולין נ"ט - ס"ה

פרשת פנחס | י"ג - י"ט בתמוז תשפ"ו (28 ליוני - 4 ליולי 2026)

מזן התלמוד

סדר חולין, נ"ט. א'

ההוא בר טביא דאתא לבי ריש גלותא דהוה מפסק כרען בתרייתא. בדקיה רב בצומת הגידין ואכשריה. סבר למיכל מיניה באומצא. אמר ליה שמואל: לא חייש מר לניקוריה? אמר ליה: מאי תקנתא? נותביה בתנורא דאיהו בדיק נפשיה

בר טביא - בן צבי

כרען בתרייתא - רגליו האחוריות

ניקורי - נשיכת נחש

הסבר: לבית ראש הגולה הביאו צבי אחד למאכל, שרגליו האחוריות היו חתוכות. בדק רב את צומת הגידים שלו והכשיר אותו, אולם שמואל הזהיר אותו לא להסתפק בצלייה של הצבי, שמא נשך אותו נחש ויש בו ארס מסוכן, אלא לשים אותו בתנור וכך יתברר מצבו.

הלימוד מוקדש להצלחת חיילי צה"ל ורפואת הפצועים
אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
יוציאם מצרה לרוחה
ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאולה
השתא בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמן

דף נ"ט: שמואל

רב ושמואל היו מנהיגי הגולה בתורה ובחוכמה.

שמואל, מלבד שהיה גדול בתורה, היה גם מומחה באסטרונומיה וברפואה. בידיעתו בחוכמת האסטרונומיה הוא השתמש כדי להכין לוח שנה, בפעמים שבהם שליחי בית הדיו מארץ ישראל לא הספיקו להגיע ולהודיע מתי חל ראש חודש. בהיותו מומחה ברפואה, הוא ריפא את רבי יהודה הנשיא.

שמואל היה מגדולי דורו, ובתלמוד בדף זה מובא, שחברו רב קרא עליו את הפסוק מספר דניאל: "כל רז לא אגס לה" - כל הסודות לא נסתרים ממך. כלומר: שהוא בקי בכל התורה.

דף ס': איך נדלו הצמחים?

בפרשת בראשית נאמר על בריאת העולם: "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ, וכל עשב השדה טרם יצמח, כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ, ואדם אין לעבד את האדמה".

מה בדיק התרחש שם? התלמוד בדף זה אומר שכאשר אמר הקב"ה שיגדלו צמחים, הם יצאו מן האדמה ועמדו בגובה הקרקע אך לא צמחו, עד שבא אדם הראשון ביום השישי לבריאת העולם וביקש רחמים שיגדלו הצמחים, ואז ירד נשם והם צמחו. מכאן למדנו שהקב"ה מתאנה לתפלתם של צדיקים.

דף ס"א: איך מזהים עוף טהור?

התורה מונה את כל סוגי העופות הטמאים. מה יעשה אדם שאינו יודע להפיר את העופות הנזכרים בתורה, ואינו יודע אילו עופות כשרים? חז"ל אמרו שישנם סימנים להבחין איזהו עוף טמא ואיזהו עוף כשר: למשל עוף שדורס בעלי חיים אחרים ואוכל אותם בעודם בחיים - טמא. עוף שאוכל מהאוויר מאכלים שנזרקו באוויר - סימן שהוא עוף דורס. אם בדקו עוף וראו שאין לו אחת מתכונות אלו, צריך לבדוק שיש לו שלושה סימני טהרה: א. אצבע מיותרת בכל רגל. ב. זפק - מקום שבו נכנסים הדברים שאוכל העוף, לפני שהוא מתעכל במעי. ג. אפסר לקלף את הקורקבן שלו בידיים ואין צורך להשתמש בסכין.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחתייהם,
ועטרום בכתר ושועה ובעטרת נצחון.
ויקיים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם: כניסת שבת: 19:13 יציאת שבת: 20:31	ניו יורק: כניסת שבת: 20:11 יציאת שבת: 21:21
ישראל ת"א: כניסת שבת: 19:30 יציאת שבת: 20:34	גרמניה: כניסת שבת: 21:06 יציאת שבת: 22:48

מתפללים

אורי בן ה-10 מונה ל"נבאי הספרים" של הכיתה. תפקידו לשמור על חומשים וספרי קודש חדשים, ולהגן על כבודם. בהפסקה הגיע דניאל וביקש לקרוא בחומש החדש והמפואר ביותר. דניאל הוא ילד מקסים אך מגושם, וידידיו היו מלאות בבוץ ובשרידי אוכל. אורי התלבט מאוד האם לתת לו את החומש.

מצד שני

אם דניאל יקבל תשובה שלילית הוא עלול להיעלב מאוד, והדבר ישפיע לרעה על הביטחון שלו ועל הרצון שלו להתקרב ללימוד התורה. אולי כדאי לתת לו את החומש, ואיכשהו להסתדר עם זה שהספר היקר קצת יתלכלך? הרי גם הלב של החבר הוא קדוש.

מצד אחד

תפקידו של אורי הוא לשמור על כבוד הספרים שלא יתלכלכו וייהרסו, ולכן רוצה לאסור על דניאל לגעת בספר כעת, אולי כדאי להגיד לו בעדינות שהספרים רגישים ושילך לטוף ידיים או יקרא ספר ישן יותר.

...ואה? עתכס?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שונים

★ | מן ההיסטוריה

עזרא הסופר

עֶזְרָא הַסּוֹפֵר היה ממנהיגי היישוב היהודי בארץ ישראל בתחילת תקופת בית שני. הוא עלה מבבל לארץ ישראל ופעל לצד נחמיה לחיזוק המצב הרוחני של היהודים, לקיום המצוות ולחינוך הברית עם ה'. חז"ל אמרו עליו שראוי היה שתינתן תורה על ידו. עזרא בירר את הנוסח הנכון של ספר התורה לפי הספרים שהיו לפניו. יש הסבורים ששריפת ספר התורה בידי אפוסטמוס, המוזכרת במשנה במסכת תענית כאחד האסונות שקרו בי"ז בתמוז, מתייחסת לספר התורה של עזרא – ושהייתה זו הפעם הראשונה בהיסטוריה שבה נשרף במכוון ספר תורה, ועל כך גזרו חכמים את התענית.

קבר עזרא הסופר בבצרה שבבירעאק (Wikipedia, Jewish Encyclopedia)

♥ | על המפה | מעבר לוד

גשר לוד נמצא ביציאה הצפונית מהעיר לוד. זהו גשר עתיק שהוקם בשנת 1273 על ידי הממלוכים ששלטו אז בארץ. יש המזהים את מקום הגשר עם "מעבר לוד", המוזכר בתלמוד הירושלמי כמקום בו שרף אפוסטמוס את התורה: "היכן שרפה? רבי אחא אמר: במעברתא דלוד, ורבנן אמרי: במעברתא

הגשר מעל נחל איילון ביציאה הצפונית מלוד (Wikipedia, Bukoved)

דטרלוסה". אורכו של הגשר כ-30 מטרים, והוא נבנה על הדרך שקישרה בין מצרים לסוריה. על שני עבריו מצוירים אריות או נמרים – סמלו של הסולטן הממלוכי ביברס, שמופיע גם על שער האריות בירושלים.

📖 | חמד של מושג

צום י"ז בתמוז

הוא יום תענית המציין את תחילתן של הצרות שהובילו לחורבן בית המקדש. ביום זה, לפי המשנה, אירעו חמישה אסונות לעם ישראל: הלוחות הראשונים נשתברו, הובקעה חומת ירושלים, בוטל קורבן התמיד, שרף אפוסטמוס את התורה והועמד צלם בהיכל. צום זה פותח את תקופת "שלושת השבועות" (ימי בין המצרים), המסתיימת בצום תשעה באב.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

היום הזה יום תענית הוא

ש"פ

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- 1 מי היא דמות החייל הרומאי? ומה הוא שורף?
 - 2 באיזה תאריך בלוח השנה העברי התרחש האירוע הזה? ומה אנחנו מציינים בו?
 - 3 מה עושים החיילים ליד החומה, ואיך נקרא המצב הזה?
 - 4 איזו עיר זו ואיזה מבנה מפורסם מופיעים באיור?
 - 5 איזה עוד אירועים היסטוריים קרו בתאריך זה?

חברו בין זוגות החכמים הבאים:

א. ריש לקיש	1. רב
ב. אבטליון	2. אב"י
ג. שמאי	3. הלל
ד. רבא	4. שמעיה
ה. שמואל	5. רבי יוחנן

מי אני?

1. מוזכר במשנה במסכת תענית.
2. מסופר עליו ששרף את התורה, אולם לא ברור מתי וכיצד.
3. יש הסבורים שהוא חי בתקופת בית ראשון.
4. אחרים סבורים שהיה בזמן מרד בר כוכבא.
5. ייתכן אף שמדובר בכינוי לאנטיוכוס היווני.

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תרל"ז

5323
ה'רמ"ג

5260
ה'ת"ס

5258
ג'רדש ספרד

4900
ה'רמ"ב

4800
רש"י

4650
רבי סעדיה גאון

4260
ימי הביניים

510
תקופת הראשונים

510
תקופת הראשונים

2019
שנת סיום השי"ס
ללומדי הדף היומי

2017
70 שנה
למדינת ישראל

1969
הרב
אריה לויין

1967
מלחמת
ששת הימים

1948
הקמת
המדינה

1947
מלחמת
העצמאות

1939
שואה

1897
הרצל

1500
העת
החדשה

רבי יוסף
קארו

1492
ג'רדש ספרד

דבר תורה

חלקה השני של הפרשה עוסק במועדי ישראל ובקורבנות שיש להקריב בהם. מעבר לציווי המעשי על הקורבנות, חבויה כאן הגדרה מהותית של הקשר בין ישראל לקדוש ברוך הוא, שמתגלה במילים: "אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם". חז"ל מדיישים שהמילה "אותם" יכולה להיקרא גם כ"אתם" – אתם, עם ישראל, הם אלו שקובעים את המועד.

בציווי זה, מעניק הקב"ה לעם ישראל את ה"מפתחות" לקדושת החגים. בניגוד לשבת, שקדושתה קבועה וקיימת מששת ימי בראשית, קדושת המועדים תלויה בהכרעתם של בית הדין, בשר ודם. זוהי עדות וסמל לתפקידו של עם ישראל בעולם- להופיע ולחולל את הקדושה, ולייצר אותה. במצוות אלו ואחרות, אנו שותפים לקב"ה במעשה ידינו, וזה אחד משיאי ההתגלות של ייחודו ומעלתו של עם ישראל, המתבטא בברכה אותה אנו מברכים בחגים "מקדש ישראל והזמנים".

סדר קדשים | מסכת חולין | דף ס"ב - ס"ה

דף ס"ב: תרנגול ותרנגולת

רב פפא אומר שהתרנגול של האגם - טמא ואסור באכילה, והתרנגולת של האגם - טהורה ומותרת באכילה. יש ראשונים שמסבירים שבסוג מסוים של תרנגולים, יש הבדל בין התרנגול לתרנגולת, התרנגול טמא והתרנגולת טהורה. הם מסבירים שלתרנגולת מאותו סוג יש סימנים של עוף טהור, ואילו לתרנגול אין סימנים של עוף טהור, והרי אפשר לאכול רק עוף שיש לו סימני טהרה, ולכן את התרנגולת אפשר לאכול אך לא את התרנגול.

דף ס"ג: ההבדל בין חלב לדבש

כל מאכל שיוצא מבעל חיים שאסור לאכול, הרי הוא אסור באכילה מן התורה. לכן אסורה ביצת הנשר, ולכן אסורה שתית חלב של בעלי חיים טמאים. אם כן, מדוע מותר לאכול דבש של דבורים? הרי דבורים אסורות באכילה? התשובה היא שיש הבדל בין דבש לחלב. החלב של הנמל, למשל, נוצר מהגוף שלו, ולכן הוא אסור. אך הדבורה מלקטת צוף פרחים, מערבבת אותו והרי לנו דבש. כלומר: הדבש לא נוצר בגופה, ולכן הוא מותר.

דף ס"ד: איך לזהות ביצה של עוף טמא

איך מזהים ביצים, אם הם מעוף טמא או מעוף טהור? לכל ביצה יש שני ראשים. לביצים שאנו מכירים יש ראש אחד צר וראש אחד רחב יותר. אדם שהולך בשוק, ומציעים לו ביצה למכירה, והוא לא ראה מי העוף שהטיל אותה, יסתכל היטב על הביצה: אם הוא רואה ששני הראשים שלה צרים, או ששני הראשים שלה רחבים - הרי זה סימן שזו ביצה של עוף טמא. אם ראש אחד צר וראש אחד רחב, הוא יכול להאמין לו.

דף ס"ה: פרק שירה

במדרש מובא "פרק שירה", שבו מתואר שכל סוגי הצומח וכל סוגי בעלי החיים, וכן הנהרות והימים - אומרים שירה לקב"ה, והמדרש מצין איזו שירה אומר כל אחד ואחד.

בתלמוד בדרף זה מוזכרת שירת בת היענה. אחד ההסברים של הראשונים הוא, שכננת חז"ל היא שכאשר אדם רואה את בעלי החיים ואת כל הבריאה שברא ה', הוא צריך לחוש את מה שכתוב בפרק שירה. למשל, שירת הפיל היא "מה רבו מעשיך ה'", מפני שהוא גדל-ממדים, ומי שרואה אותו, בא לידי התפעלות.

שאלות שהוץ???

1. את מי ריפא שמואל?
2. מה זה זפק?
3. מדוע דבש דבורים אינו אסור באכילה?

בין הפתרים נכונה תערוך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

תשובות

- הציור השבועי
1. המצביא אפוסטמוס הרשע, אשר שורף ספר תורה.
 2. האירוע התרחש ב-י"ז בתמוז, וביום זה אנו צמים לזכר האסונות שקרו בו.
 3. ירושלים, בית המקדש.
 4. מקיפים את החומות ומנסים לפרוץ אותן ("מצור").
 5. נשתברו הלוחות, ובטל התמיד, והובקעה העיר, ושרף אפוסטמוס את התורה, והעמיד צלם בהיכל

מי אני?

אפוסטמוס הרשע

חידה

ה-1, ת-2, ג-3, ב-4, ו-5 א

תלמוד ישראלי

בחסות תנוצליי Tzalis Fund
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 03-9250225 פקס: 03-9265608

מייסד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
י"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פריילימן

